

UHK, ADANA TİCARET BORSASI, NIŞASTA SANAYİCİLERİ DERNEĞİ İLE ANADOLU NIŞASTA VE GLİKOZ SANAYİCİLERİ TARAFINDAN 17 OCAK 2015 TARİHİNDE ADANA'DA DÜZENLENEN "ULUSAL MISIR KONGRESİ" SONUÇ RAPORU

1. Mısır şekeri ile ilgili yanlış bilinen hususlar sektörün gelişimi için engel teşkil etmekte ve sektör üzerinde haksız baskıların oluşmasına neden olmaktadır. Örneğin mısır şekeri ile GDO ilişkisi topluma yanlış aksettirilen hususların başında gelmekte olup, bu algı şu sebeple yanlışlıklar içermektedir;
- Biyogüvenlik yasasına göre ülkemizde GDO'lu mısır yetiştirmek yasaktır.
 - 'Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği'ne göre şeker üretiminde kullanılacak hammaddenin yurt içerisinden temin mecburiyeti olup, yukarıda zikredilen madde de dikkate alındığında ülkemizde GDO'lu mısır şeker üretiminde kullanılmamaktadır. Kısaca Nişasta Bazlı Şeker (NBŞ) sektörü %100 yerli mısır kullanmakta olduğundan, bahsedilen bu hususlar farklı algı oluşturma gayreti ile ilişkilendirilmektedir.

ÖNERİ: Tüm bu sebeple yasal çerçevesi çizilmiş, böyle bir algıyı kırmak için, başta STK'lar olmak üzere Tüm kurum ve kuruluşların birlikte çalışması ve doğruyu ortaya koymada işbirliğine gitmeleri gerekmektedir.

2. GDO'nun bir bitkisel üretimde kullanılan çeşitlere ait tohumluk boyutu bir de sağlık ve gıda sektöründe kullanılan enzim ve organizma boyutu bulunmaktadır. Bu iki husus birbirinden ayrılmamakta, iki husus karıştırılmakta ve bilgi eksikliği de buna eklenince durum içinden çıkılmaz hale gelmektedir.

Bu konuda şu tespitler önemli görülmektedir;

- Sağlık sektöründe kullanılan GD organizma ve enzimler konusunda kamuoyunun bilgi sahibi olmaması bu hususu dikkatlerden kaçırmakta, bu konuda tartışma dahi yapılmamakta, gerçek bir konu yok hükmü görmektedir.
- Bitkisel üretimde GD çeşit ve tohumlukların üretimde kullanılması biyogüvenlik yasası kapsamında yasaktır.
- Nişastayı şekere dönüştüren enzimler, mikro organizmalar tarafından üretilmekte olup, bu mikroorganizmaların genetiği değiştirilerek enzim üretim yetenekleri artırılmıştır. Bu enzimler eser miktarda kullanıldığı ve son üründe yer almadıkları için işlem yardımcısı olarak nitelendirilmektedir. Tüm Dünya'da etiketleme zorunluluğu olmaksızın bu ürünler kullanıldığı halde, değişik gerekçelerle bu enzimlerin ülkemize girmesindeki zorluklar, NBŞ sektörünü açmaza sürüklemektedir.

ÖNERİ: GDO konusunun bitkisel üretim ve organizma-enzim boyutunda birbirinden ayrıştırılarak değerlendirilmeli ve tartışılmalıdır. Sağlık sektöründe kullanımındaki yaklaşım, enzimde de gösterilmeli, bu tür enzimlerin ithali ve ülke içerisinde üretimi ve kullanımına yukarıda belirtilen nedenlere etiketleme zorunluluğu olmaksızın izin verilmesi talebi değerlendirilmelidir.

- 3.** GDO konusunda bitkisel ve hayvansal üretimde belirsizlik ve kafa karışıklığı üst düzeydedir. ÖNERİ: Bu konularda tartışmalar şu ana eksenlerde ayrı, ayrı yürütülmelidir. Tartışılması gereken konular ise şunlardır.
- Ülke bitkisel ve hayvansal üretim konusunda tamamen GDO'dan arı bir satıh olmalı ve bu yönünü ihracatta da kullanılıp, kullanılmaması.
 - Gen merkezi Türkiye olan bitki türlerinde; örneğin buğday, arpa, çavdar, nohut, mercimek, yem bitkileri gibi gen kaçışını önleyip, doğal popülasyonların korunması saiki ile GDO dan arı tutulması hususu.
 - Gen merkezi ülkemiz olmayan türlerde; mısır, soya fasulyesi gibi GDO'lu çeşitlerin tohumluklarından üretim olup, olmaması.
 - Gen merkezi ülkemiz olmamakla birlikte önemli ihraç kalekimiz olan tekstil sektörünün hammaddesi pamuk üretiminde de ülkemiz GDO dan arı olup, olmama durumu.
 - İhracat potansiyeli yüksek olan tüm türlerde Ülkemizin GDO dan arı olup, olmaması.
- 4.** GDO teknolojisi konusunda tartışmalar, bilimsel ortamdan ve ihtisas esaslı olmaktan uzak, zaman-zaman spekülatif konuların, zaman zaman siyasetin ortamına çekilmekte, bu da konuyu teknik olmaktan çıkarmakta, bilim insanları bu tartışmalardan uzak kalmakta, yetersiz ve uzman olmayan kişilerin çoğunlukla yanlış bilgileri kamuoyu belleğinde yer almaktadır. ÖNERİ: Yukarıda belirtilen tüm konularda bilim insanları ve uzmanlardan oluşan çalışma grupları oluşturularak, GDO konusu yanlışlardan arındırılmalı, hazırlanacak bilimsel gerçeklere dayalı raporlar, karar alıcılara sunulurken, politika oluşturmalarına destek olunmalıdır. Bu raporlara dayalı olarak Biyogüvenlik Yasası da yeniden ele alınıp, tartışılmalıdır. Ancak bu işin sabırla ve samimiyetle yürütülmesi, zaman sınırlarına takılmaması gerekmektedir.
- 5.** GDO konusunda dünyadaki tekelleşme diğer ülkeleri tehdit etmekte olup, ülkemizde GDO araştırmaları oldukça yetersizdir. ÖNERİ: üniversiteler ve araştırma kuruluşlarında yoğun araştırmaların yapılması, yukarıdaki konulardan bağımsız devam etmeli, dünyanın geldiği teknolojik düzeyden kopulmamalıdır.
- 6.** Özellikle sıcak iklim koşullarına sahip, ana mısır üretim bölgelerinde iklimsel nedenlerle tarladaki şartlar ve sonrasında da depolama ile oluşan aflatoksin sorunu önemli görülmektedir. ÖNERİ; Aflatoksin konusu çeşit seçimi, hastalık ve zararlılarla mücadele başta olmak üzere tarlada üretim koşulları ve uygun depolama koşullarının oluşturulması şeklinde irdelenmeli ve bilimsel tespit ve öneriler ortaya konulmalıdır.
- 7.** Ülkemizde şeker kanununun gereği NBŞ lere kota uygulanmaktadır. Buna göre toplam şeker üretiminin %90'ı pancar şekeri, %10'u NBŞ yolu ile gerçekleşmekte, Bakanlar Kurulu Kararı ile NBŞ kotası %15'e çıkarılabilmektedir. Glikoz ve nişasta üreticileri, NBŞ ile ilgili kotanın AB'deki gelişmeler dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesini talep etmektedirler.

ÖNERİ: Avrupa Birliğindeki bu konuda alınan karar ve gelişmeler göz önüne alınarak, konunun tüm kesimlerin katılımı ile yeniden değerlendirilmesi ve tartışılması uygun olacaktır. Ayrıca rekabetçi bir pazar için Şeker Fabrikalarının özelleştirilmesi hususu da yeniden gündeme alınmalıdır. Pancar ve mısır her ikisinin de bu ülkenin ürünü olduğu gerçeği ile sosyal ve ekonomik konularda hassasiyet gösterilerek dengeli kararlar alınmalıdır.

8. Ülkemizde kendi yemini üretenler dahil karma yem üretimi 20 milyon ton civarındadır. Yem Sektörü Türkiye’de üretilen ve ithal edilen mısırın %80’den fazlasını kullanmaktadır. Yem sanayicileri yurt içi fiyatlarının yurt dışı fiyatlarından yüksek seyrettiği sorunundan yakınmaktadırlar.

ÖNERİ: Mısır fiyatlarının aşırı arttığı veya mısırın iç piyasadan temininin mümkün olmadığı dönemlerde, mısır ithalatında uygulanan gümrük vergilerinin hasat zamanına kadar uygun oranlarda düşürülmesi değerlendirilmelidir.

9. TMO’nun piyasaları takip ederek müdahale alım fiyatlarını en uygun zamanda açıklama şeklindeki uygulaması, uygun değerlendirilmekle birlikte, zaman zaman dönemsel etkilerin ve belirli alt sektörlerin etki yoğunluğunun bu uygulamalarda kısmi etkileri olduğu da dikkati çekmektedir.

ÖNERİ: TMO’nun uygun olarak değerlendirilen alım politikalarının dönemsel ve alt sektör etkilerinden uzak tüm kesimleri koruma dengesi ile devamı beklenilmektedir.

10. Türkiye hibrit mısır tohumculuğunda net ihracatçı ülke konumundadır. Ülkemizde TÜBİTAK Ar-Ge desteklerinin de katkısı ile Ar-Ge birimlerini kurmuş ve ıslah programlarına başlamış özel tohumculuk şirketlerinin faaliyette oluşu dikkat çekici boyuttadır. Bununla birlikte yurt içinde geliştirilen yerli hibrit mısır çeşitlerinin Pazar payı %5-10 düzeyindedir.

ÖNERİ: Başta TÜBİTAK ve GTHB TAGEM olmak üzere tüm mekanizmalarının Ulusal Tohumculuk Şirketlerimizin ıslah sistematüğini, alt yapısını oluşturması, insan kaynağını geliştirmeleri için verdikleri destekleri artırarak devam ettirmeleri gerekmektedir. Kamu Araştırma Kuruluşlarının Özel Sektörle birlikte hat ve çeşit geliştirme çalışmaları hızlandırılmalı, ellerindeki yarı yol materyali, hat ve çeşitlerin uygun yöntemle özel sektöre devri, insan kaynağı yetiştirilmesi gibi yollarla Ulusal Tohumculuk Şirketlerinin gelişmesine daha fazla katkı sağlamalıdır.

11. İklimsel nedenlerle hastalık ve zararlı sorunun büyük olduğu başta Çukurova olmak üzere sahil bölgelerinde, mısır monokültürünün sakıncaları görülmeye, hastalık ve zararlı sorunları artmaya, maliyetler yükselmeye ve sürdürülebilirlik zorlanmaya başlamıştır.

ÖNERİ: Başta Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve İç Anadolu ve Geçit Bölgeleri olmak üzere sürdürülebilirlik ilkelerine uyularak üretim potansiyelleri değerlendirilirken, monokültürün yoğunlaştığı alanlarda, ekim nöbetli uygulamalarını benimsetecek, sürdürülebilirliği garanti altına alacak destek ve diğer teknik önlemler alınmalıdır.

12. Ülkemiz mısır üretiminde bir rekora imza atarak, üretimini 2013 yılında 5,9 milyon tona çıkarmış, buna rağmen aynı yıl 1,5 milyon ton mısır ithal etmek zorunda kalmıştır. Bu rekor üretim artışı başarısına rağmen, ithalatın da önemli düzeyde artması UHK'nin önceki raporlarındaki tespitleri ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu raporlardaki şu tespit dikkatle değerlendirilmelidir "Türkiye'nin 2013 yılı üretimi tüm tahıl türlerinde rekor düzeyde gerçekleşti: Buğday 22 milyon ton, mısır 5,9 milyon ton, çeltik 900 bin ton. Bu rekor verilere rağmen bu ürünlerin tümünde, özellikle de buğday ve çeltik de fiyat artışının gerçekleşmesi 75 milyonu dikkate alan bir yeterlilik hesabının gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Ülke nüfusu yanında ülkede bulunan kayıtlı, kayıtsız göçmenlerin sayısı, turist sayısı ve iç savaş ve başka nedenlerle üretimden düşen çevremizdeki ülkelerde bunlara ihtiyaç duyan insanların sayısı, yardımların yapıldığı insanların sayısının belirlenmesi üzerinde çalışılması ve planlamaların çok daha yüksek nüfusa (muhtemelen 85-90 milyon) göre yapılması gerekecektir". Bu çalışma çevremizdeki sorunlar çözülmünceye kadar daha gerçekçi bir üretim planlaması, dış ticaret öngörüsü daha etkili ve hızlı politikalar üretilmesine katkı sağlayabilecektir.

Saygılarımızla